

Bir bor e-kan, bir yo'q e-kan, tut-zor-da i-pak qur-ti va ka-pa-lak bo'l-gan e-kan. Kapa-lak qa-not-la-ri tur-li - tu-man tov-la-nar-kan. U-ni ko'-rib i-pak qur-ti ro-sa zavq-la-nib-di. I-pak qur-ti i-pak o'-ray-ve-rib-di - o'-rayve-rib-di. Bir ku-ni er-ta-lab qa-ra-sa, en-di u i-pak qur-ti e-mas, ka-pa-lak e-kan. U tutzor-da-gi tut-ga qo'-nib, qa-not-la-ri-ni pirpi-ra-tib, ko'z-ni qu-von-ti-rib-di.

Daftar bilan ishlash: (10 daqiqa)

1. Rasmlarni ifodalovchi so'zlarni ayting. So'zda [b] tovushi qatnashsa b harfini, agar [p] tovushi so'zda bo'lsa unda p harfini bo'yang.

2. Rasmni ifodalovchi so'zlarni topib birlashtiring. (pol, bol, qor, dor)
Bu so'zlar qaysi harflar bilan farq qilayotganini ayting.

Darsga yakun yasash: Refleksiya mashqi

Davom ettiring:

Men bugun darsda... bilib oldim.

Menga... qiziq bo'ldi.

43-mavzu: [g] tovushi. Gg harfi

Dars maqsadi:

- [g] tovushining talaffuzi va Gg harfining bosma shakli bilan tanishadilar ;
- [g] undosh tovush ekanligini bilib oladilar.
- so'zlardan [g] harfining o'rnini aniqlashni o'rganadilar;
- so'zni bo'g'inga bo'lib, undagi tovushlar sonini aniqlaydilar;
- [g] tovushi ishtirok etgan so'z va gaplarni o'qishni o'rganadilar.

Tayanch so'zlar: ikkita so'zdan so'z hosil bo'lishi, [g] tovushi

Didaktik materiallar: rasmi kartochkalar, donli o'simliklar rasmi

Darsning borishi:

I. Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O'quvchilardan bugungi kun sanasi so'raladi.

Meni top mashqi: O'qituvchi doskaga .ola so'zidagi harflarni tushub qolgan tarzda yozadi. O'quvchilardan shu so'zlarda tushurib qoldirilgan harflarni topishni so'raydi.

- Bugun siz bilan "Meni top" mashqini o'tkazamiz. Doskada yozilgan so'zda yashirinib tushib qolgan. Harflarni topib qo'ysangiz so'z hosil bo'ladi.

Asosiy qism (40 daqiqa)

1. Amaliy topshiriq bajarish: (5 daqiqa)

O'qituvchi o'quvchilarga bir nechta so'zlarni ketma-ket aytadi. O'quvchilar shu so'zlarni qanday tovush bilan boshlanganligini so'raydi.

- *gilam, gul, gap, garimdori, gavhar, guldori. Bu so'zlar qanday tovush bilan boshlanayapti?*

Amaliy topshiriqni muhokama qilish:

- *Qaysi so'zlar yodingizda qoldi?*
- *Bu so'zlar qanday tovush bilan boshlanadi?*
- *Siz ham shu tovush bilan boshlanadigan so'zlarni bilasizmi?*

Javoblar xulosalanib, yangi mavzudagi tovush tushuntiriladi

2.Mavzuni tushuntirish: (10 daqiqa)

O'qituvchi [g] tovushini qanday hosil bo'lishini tushuntiradi. Undosh tovush talaffuzda to'siqqa uchrab, qisqa aytilishi unli bilan birga bo'lg'in hosil qilishi haqida tushuncha beradi.

Darslikda berilgan QR kod orqali tovush eshittiriladi.

O'qituvchi uchun eslatma:

G tovushini talaffuzida lablar bir oz ochiq,harakatsiz bo'ladi, tishlar bir-biriga yaqinlashgan bo'ladi, ammo birikmaydi, G tovushi unli a, o, u, i tovushlaribilan birikib, talaffuz etilganda til uchi pastga tushgan bo'ladi va pastki kurak tishlaridan itarilgan, til kuragining orqa qismi yumshoq tanglay bilan birikadi. til kuragi esa qattiq tanglayga bosiladi, yumshoq tanglay ko'tarilgan va tomoqning orqa devoriga tiralgan bo'ladi, buning natijasida burun yo'llari yopilib, o'pkadan chiqayotgan havo og'izdan o'tadi, tovush bog'lamlari bog'langan bo'ladi va tebranib tovush hosil qiladi.

Darslikdan Gg harfining bosma ko'rinishi bilan tanishtiriladi. Darslikda berilgan she'r o'qib beriladi va muhokama qilinadi.

Go'zal so'zlar boshlayman,
Gavhar bo'lib yashnayman.
Gul, gilyoh go'yo gilam,
Gulzor chiroyli biram.

- *She'r nima haqida?*
- *G harfi qaysi so'zlarda ishtirok etgan ?*
- *Siz Gg harfini nimaga o'xshatasiz?*

Darslik

43-dars [g] tovushi, G g harfi

[g] tovushi – undosh tovush. Talaffuzida til o'rtasi tanglayga biroz ko'tarilgan holatda bo'ladi.

Go'zal so'zlar boshlayman,
Gavhar bo'lib yashnayman.
Gul, gilyoh go'yo gilam,
Gulzor chiroyli biram.

g	a	o	i	u	o'	e
ga	go	gi	gu	go'	ge	

gaz	ga-rov	ga-ze-ta	Go'-zal
gul	gu-gurt	gu-lis-ton	Gul-no-za
gerb	la-gan	gi-ta-ra	Gul-za-da

Boshqotirmada yashiringan so'zlarni toping.

Gul

Guruch – donli ekin.
U vitaminlarga boy bo'lib,
insonga quvvat beradi.

54

O`qituvchi doskada o`quvchilarga bo`g`inlarni qo`shib so`z hosil qilib o`qish tartibini darslikdagi topshiriq orqali tushuntiradi.

Darslik bilan ishlash: (10 daqiqa)

Darslikda berilgan bo`g`in va so`zlar o`quvchilarga navbat bilan o`qitiladi.

Boshqotirmadan yashiringan so`zlar topiladi. (qo`ng`iroqgul, atirgul, guldon, gulkaram)

Bu so`zlarning yozilishi ikki so`zni bir qilib yozish bilan hosil bo`lishidan ekanligini tushuntiriladi.

Tinglab tushunish: (5 daqiqa)

Guruch haqida matn o`qiladi. Matnda uchragan notanish so`zlar so`raladi.

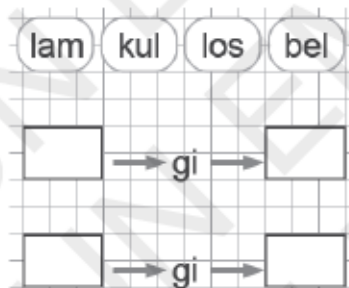
O`rganilayotgan harf matnda nechta ekanligi sanaladi.

Rasm asosida gaplar tuziladi.

Donli ekinlar haqida o`quvchilar qanday ma`lumotlar bilishi so`raladi.

Daftar bilan ishlash: (10 daqiqa)

1. *Gg harfini tegishli rangga bo`yang. Nega shu rangni tanlaganingizni ayting.*
2. *Guldon so`zining chizmasidan [g] tovishining o`rnini aniqlang va tegishli katakni bo`yang.*
3. *Berilgan namunadan bosma Gg harfining bosh va kichik ko`rinishini va so`zlarni avval nuqtalar ustidan so`ng mustaqil yozing. Ismlar bosh harf bilan yozilishini doimo yodda tuting.*

4. *Bo`g`inlardan so`zlar tuzing.*

Kulgi, gilam, belgi, gilos

5. *Rasmni namunada berilgan harflarning rangida bo`yang.*

Darsga yakun yasash:

- Qanday tovush bilan tanishdingiz?*
- Mashg`ulotda nimalarni eslab qoldingiz?*
- Bugungi darsda sizga nima yangilik bo`ldi?*
- qaysi topshiriqni bajarishga qiynaladingiz?*